

19

BRITISH BALLET DESIGN EXHIBITION

ΕΚΘΕΣΙΣ ΑΓΓΛΙΚΟΥ ΜΠΑΛΛΕΤΟΥ ΣΧΕΔΙΑ ΚΑΙ ΣΚΗΝΟΓΡΑΦΙΕΣ

ὠργανωμένη ἀπὸ τὸ Βρεταννικὸν Συμβούλιον.

ΖΑΠΠΕΙΟΝ ΜΕΓΑΡΟΝ

Μάϊος, 1953

Πρὶν λίγο καιρὸ καθὼς στάθηκα μπροστὰ στὸν τάφο τοῦ Ντιαγκίλεφ στὴν γαλήνη τοῦ ὄμορφου Βενετσιάνικου νεκροταφείου ἐσκέφθηκα ὅλα αὐτὰ πὺ συνέβησαν στὴν τέχνη τοῦ Μπαλλέτου ἀπὸ τὴν ἐποχὴ τοῦ θανάτου του ἐδῶ καὶ εἴκοσι χρόνια. Ὁ Ντιαγκίλεφ ἄφησε μιὰ παράδοση καὶ ἕνα παράδειγμα, ἀλλὰ καὶ ἐμπνευσμένους καλλιτέχνες πὺ ἦταν σὲ θέση νὰ τὰ χρησιμοποιοῦσαν καὶ νὰ τὰ ἀναπτύξουν.

Πρὶν εἴκοσι χρόνια δὲν ὑπῆρχε Βρετανικὸ Μπαλλέτο. Ὑπῆρχε ἕνα εὐρὸ καὶ ἐνθουσιῶδες κοινὸ πὺ ἦταν πρόθυμο νὰ χειροκροτήσῃ τις μεγάλες μπαλαρίνες τῆς Εὐρώπης, ἕνα κοινὸ πὺ ὁ Λα Γκιμάρ, ὁ Ταλιόνι, ὁ Γκωτιέ καὶ ὁ ἴδιος ὁ Ντιαγκίλεφ ἐπήνεσαν γιὰ τὴν φιλοξενία του. Εἶναι ἀλήθεια ὅτι μερικοὶ ἀπὸ τοὺς χορευτὲς πὺ τὸ Βρετανικὸ κοινὸ ἐχειροκρότησε ἀπὸ τὸ 1920 ὠς τὸ 1930 ἦταν Ἕλληνοι, ἀλλὰ ἐμφανίσθηκαν στὸ πρόγραμμα μὲ Ρωσικὰ ὀνόματα καὶ ἀποτελοῦσαν μέρος τῆς μεγάλης ὀργανώσεως τοῦ Ντιαγκίλεφ. Ἡ Λύντια Σοκόλοβα, ἡ Ἀλίτσια Μάρκοβα, ἡ Βέρα Σαβίνα, ἡ Νινὲτ νιὲ Βαλουὰ καὶ ὁ Ἄντον Ντόλιν εἶναι μερικὰ ἀπὸ αὐτὰ τὰ ὀνόματα.

Ὅταν τὸ 1929 πέθανε ὁ Ντιαγκίλεφ, οἱ περισσότεροὶ ἐνόμισαν ὅτι καὶ τὸ Μπαλλέτο εἶχε πεθάνει μαζί του, ἀλλὰ στὴν Ἀγγλία ὑπῆρχαν πολλοὶ πὺ δὲν εἶχαν ξεχάσει τὰ λόγια του : «Κάποια μέρα, ὅταν ἐγὼ δὲν θὰ ὑπάρχω πιά, οἱ Βρετιανοὶ θὰ ἔχουν ἕνα δικό τους Μπαλλέτο.» Ἐκεῖνοι πὺ εἶχαν συνεργασθῆ μὲ τὸν μεγάλο Ρῶσο καλλιτέχνη, ἐνώθησαν καὶ ἐσχημάτισαν τὴν «Ἐταιρεία Καμάροκο» γιὰ νὰ παρουσιάσουν ἕνα μπαλλέτο τουλάχιστο τέσσερες φορὲς τὸν χρόνο σὲ συνδρομητὲς. Ἡ Ἐταιρεία

αὐτὴ ἐπέτυχε τόσο ὥστε μετὰ ἀπὸ ἕνα μικρὸ διάστημα διαλύθηκε γιὰ νὰ πάρῃ τὴν θέσιν τῆς ἕνας διαρκῆς Ὄργανισμός: Τὸ Θέατρο Σάντλερς Οὐδέλλς, πὸν εἶχε καὶ δική του σχολὴ μπαλλέτου. Ἕνας ἄλλος Ὄργανισμός σχηματίσθηκε ἐπίσης στὸ μικρὸ Θέατρο «Μέρκιουρ», πὸν ἀποτελέσει καὶ τὸ κεντρικὸ γραφεῖο τῆς πρώτης Δέσσης Μπαλλέτου. Ἀπὸ αὐτὴ τὴ μικρὴ ἀρχή, ἔχομε σήμερα ἕνα τέλειο Ἑθνικὸ Μπαλλέτο ἀποτελούμενο ἀπὸ ἕναν πρώτο Θίασο, τὴν Βασιλικὴ Ὀπερα τοῦ Κόβεντ Γκάρντεν, ἕνα δεύτερο θίασο νεωτέρων στὸ Θέατρο Σάντλερς Οὐδέλλς καὶ μιὰ Σχολή, ὅπου συνδυάζεται ἡ γενικὴ ἐκπαίδευση μὲ τὸν χορὸ. Καὶ τὰ τρία ὑφείλονται στὴν ἰδιοφυΐα μιᾶς γυναίκας, τῆς Νινὲτ ντε Βαλουά. Ὑπάρχουν ἀκόμα καὶ ἄλλοι θίασοι, ὅπως τῆς Μαρί Ράμπερτ, πὸν ἄρχισε μὲ τὴν Δέσση Μπαλλέτου στὸ «Μέρκιουρ», καὶ ὁ «Διευθνής», πὸν ἱκανοποιοῦν τὴν συνεχῶς ἀύξανόμην ζήτηση. Ἡ ἐξάσκηση στὸ χορὸ ἔχει τόσο ἀναπτυχθῆ μέσα στὴ σχολικὴ ἐκπαίδευση, ὥστε τὸν περασμένο χρόνον περισσότερα ἀπὸ 24.000 παιδιὰ ἔλαβαν μέρος στὶς παιδικὰ ἐξετάσεις τῆς Βασιλικῆς Ἀκαδημίας Χοροῦ.

Ἐἴκοσι χρόνια εἶναι πολὺ μικρὸ διάστημα γιὰ μιὰ τέχνη ὅπου ἡ παράδοσις παίζει τόσο ρόλον. Ἡ Γαλλικὴ αὐτὴ τέχνη χρειάσθηκε πολὺ περισσότερον χρόνον γιὰ νὰ ἀποκτήσῃ τὰ Ἱταλικὰ χαρακτηριστικὰ τῆς στὴν Ἱταλία καὶ νὰ ἀφομοιωθῇ στὴν Ρωσσία. Μποροῦμε σήμερα νὰ διακρίνομε μιὰ Βρετανικὴ Σχολή; Ἡ λέξις «Σχολή» σημαίνει ὁμοιομορφία μεθόδου διδασκαλίας καὶ μιὰ μόνη διεύθυνσις στὴ μεγάλη σκηνὴ μιᾶς Ὀπερας. Αὐτὸ τὸ ἔχομε κίβλας ἀποχτήσει μέσα σὲ τόσο μικρὸ χρονικὸ διάστημα καὶ τὰ χαρακτηριστικὰ του εἶναι ἐμφανῆ. Ἡ τεχνικὴ μας δὲν ἀπομακρύνεται πολὺ ἀπὸ αὐτὴν τῆς Ρωσικῆς Σχολῆς πὸν μᾶς τὴν ἐνέπνευσε. Οἱ χορευτῆς μας εἶναι περισσότερο ἐπιφυλακτικοὶ λόγω ἰδιοσυγκρασίας. Εἶναι λυρικοί, εὐαίσθητοι στὴ μουσικὴ, καὶ ἔχουν ἕνα βαθὺ αἶσθημα δμαδικῆς ἐργασίας, πὸν μᾶς δίνει

ἕνα μοναδικὸ μπαλλέτο. Ὑπερέχουν ἀκόμα σὲ ὁλοὺς πὸν ἀπαιτοῦν ἱκανότητα ἠθοποιίας, ὅπως ἔχουν δείξει τὰ μπαλλέτα «Ὁ Δρόμος τοῦ Ἀσώτου» καὶ «Τὸ Θαῦμα στὸ Γκόρμπαλς», ὅπου ὁ κάθε χορευτῆς εἶναι καὶ ἕνας ὀρισμένος ῥόλος. Ἡ ἐπιτυχία αὐτὴ σὲ ρεαλιστικὰ ἔργα ὅπως καὶ σὲ κλασσικὰ νομίζω ὅτι μᾶς δίνει μιὰ ἐνδιαφέρουσα προοπτικὴ γιὰ τὸ μέλλον τοῦ μπαλλέτου μας. Ὅπως ἀκριβῶς ἕνας Ἀγγλος ζωγράφος ὑπερέχει πάντοτε στὴν ἀπεικόνισις προσώπων συγκεντρωμένων καὶ τὴν περιγραφικὴ εἰκόνα, ἔτσι καὶ ὁ Ἀγγλος χορογράφος θὰ ὑπερέχῃ στὸ περιγραφικὸ μπαλλέτο, ἀλλ' ἐπειδὴ αὐτὸς ἔχει βαθεῖς ρίζες στὴν κλασσικὴ παράδοσις τὸ περιγραφικὸ μπαλλέτο θὰ χορευεῖται πάντοτε καὶ δὲν θὰ ἐκφυλισθῇ σὲ βουβὸ δράμα. Οἱ συγκινήσεις θὰ ἐκφράζονται πάντοτε μὲ τὶς κινήσεις τοῦ σώματος καὶ ὄχι μόνον μὲ τὶς ἐκφράσεις τοῦ προσώπου.

Τὸ μπαλλέτο μας ποτὲ δὲν ἦταν στενὰ σωβινιστικὸ στὶς τάσεις του. Ὅχι μόνον ἔδωσε μιὰ εὐκαιρία δημιουργίας στοὺς Ἀγγλους ζωγράφους καὶ συνθέτες, ἀλλ' ἀκόμα παρουσίασε τὰ κυριώτερα ἔργα τῶν μεγάλων Ἑυρωπαϊῶν καλλιτεχνῶν καὶ μεταξὺ αὐτῶν «Τὸ Τρίκοχο Καπέλον» τοῦ Φάλλια καὶ «Τὸ Μαγαζὶ τῶν Θανμάτων» τοῦ Ρεσίγι. Ὅλο καὶ περισσότερον οἱ Βρετανοὶ συνθέτες καὶ ζωγράφοι καταλαβαίνουν ὅτι τὸ μπαλλέτο εἶναι ἀξιόλογο καὶ ἀποτελεσματικὸ μέσο, ἕνα κινητὸ μουσεῖο Τέχνης.

ARNOLD L. HASKELL

Κ Α Τ Α Λ Ο Γ Ο Σ

29 ΠΙΝΑΚΕΣ

1. Είσαγωγή 2. 'Ιστορία 3. «'Η Πορεία του 'Ασώτου» 4. «Τὰ Φαντάσματα» 5. «Οἱ Παγοδρόμοι» 6. «'Ο Πέτρος καὶ ὁ Δύκος» «Συμφωνικὲς Παραλλαγές» 7. «'Η Λίμνη τῶν Κύκνων» 8. «Κῶμος» 9. «'Η Βασίλισσα τοῦ Παραμυ- θιοῦ» 10. «Θαῦμα στὸ Γκόρμπαλς» 11. «'Η Μάσκα τοῦ Κώμου» 12. «Ζιζέλ» 13. «'Αδάμ Μηδέν» 14. «'Ιὼβ» 15. «Λούνα Πάγκ»	16. «Θαλασσινὴ 'Αλλαγή» 17. Μουσικὴ γιὰ Μπαλλέτο 18. 'Η Σχολὴ Ράμπερτ 'Εξάσκηση στὸ Μπαλλέτο 19. 'Η Σχολὴ Μπαλλέτου Σάντλερς Οὐέλλς 20. 'Η Βασιλικὴ 'Ακαδημία Χοροῦ 21. «Δὸν Κιχώτης» 22. «Δὸν Κιχώτης» 23. «Τειρεσίας» 24. «Δάφνις καὶ Χλόη» 25. «Σὺλβια» 26. Μαργκό Φοντέιν 27. «'Ανανὰς Πὸλ» 28. «Bonne Bouche» 29. Τὸ Φέστιβαλ Μπαλλέτο τοῦ Λονδίνου (Ζιζέλ)

Μ Α Κ Ε Τ Τ Α

1. «'Η Βασίλισσα τοῦ Παραμυ-
θιοῦ Περεσέλ»
2. «Ζιζέλ»
3. «Θαῦμα στὸ Γκόρμπαλς»
4. «Οἱ Παγοδρόμοι»
5. «'Αδάμ Μηδέν»
6. «Συμφωνικὲς Παραλλαγές»
7. «'Αμλετ»
8. «Κῶμος»
9. «'Ιὼβ»
10. «'Η Μάσκα τοῦ Κώμου»

Σ Χ Ε Ι Α Ι Α Σ Τ Α Ι

ΜΑΙΚΑ ΑΙΡΤΟΝ
ΤΖΑΙΗΜΣ ΜΠΑΙΑΥ
ΕΝΤΟΥΑΡΝΤ ΜΠΑΡΡΑ
ΟΥΙΛΙΑΜ ΤΣΑΠΕΛ
ΡΟΤΖΕΡ ΦΕΡΖ
ΣΟΦΙΑ ΦΕΛΟΡΟΒΙΤΣ
ΛΕΣΛΥ ΧΑΡΡΗ
ΟΛΙΒΕΡ ΜΕΣΣΕΛ
ΤΖΩΝ ΠΑΪΠΕΡ
ΝΤΟΡΙΣ ΖΙΝΚΑΙΖΕΝ

Τέσσερες ὁμάδες βιβλία, δύο μὲ πίνακες φωτογραφιῶν φημισμένων χορευτῶν. Περίτερο μὲ πτέρυγες παρουσιάζει φωτογραφίες τῶν φίλμ: «Τὰ Βήματα τοῦ Μπαλλέτου» καὶ «Κόκκινα Παπούτσια». Τουρνέ Μπαλλέτου, Ἑορταστικὲς Παραστάσεις, Παρασκήνια, 'Η Ἰμπατιοθήκη, Χορογράφοι, Περιοδεία στὶς Ἠνωμένες Πολιτεῖες Ἀμερικῆς. Περιοδικὰ Μπαλλέτου, καὶ πολλὰ Βιβλία γιὰ τὸ Βρετανικὸ Μπαλλέτο.

As I stood before Diaghileff's tomb not long ago in the calm of the beautiful Venetian cemetery I thought of all that had happened to the art of Ballet since his death more than twenty years ago. He left a tradition and a recipe and also the inspired workers who could use and develop it.

Some twenty years ago there was no British Ballet. There was a large and warm hearted public eager to applaud the great Continental ballerinas, a public that had been commended for its hospitality by La Guimard, Tagliolini, Gautier and by Diaghileff himself. Some of the dancers whom the British public had applauded in the 1920's were English it is true, but they appeared in the programme under Russian names and were a part of the great Diaghileff organisation. Lydia Sokolova, Alicia Markova, Vera Savina, Ninette de Valois and Anton Dolin are some of the names that come to mind.

In 1929 when Diaghileff died it seemed to many that ballet itself had died with him, but in England there were many who remembered his words, «Some day, when I am gone, the British will have a ballet of their own». Those that had been associated with the great Russian banded together to form the Camargo Society for the presentation of ballet a modest four times a year to an audience of subscribers. So successful was this Society that it disbanded after a short interval to give way to a permanent Company at Sadler's Wells Theatre with its own school attached, and

another Company was also formed at the little Mercury Theatre, which became the headquarters of the first Ballet Club. From those modest beginnings we have today a complete National Ballet with a first large Company at the Royal Opera House, Covent Garden, a Second Company of youth at Sadler's Wells Theatre, and a School in which general education and the dance are combined; all these three brought about by the genius of one woman, Ninette de Valois. There are also other Companies, those of Marie Rambert, who started with her Ballet Club at the Mercury, and the International, to deal with the ever growing demand. Ballet training too has proved so popular in education that last year over 24,000 children went in for the children's examinations of the Royal Academy of Dancing.

Twenty years is a short time for such an art of tradition. It took far longer for this French art to gain Italian characteristics in Italy and then to become indigenous in Russia. Can we as yet define a British school? The very word 'school' implies a uniformity of teaching method and a single headquarters attached to the large stage of an Opera House. That we have, and even in this short time its characteristics are becoming evident. Our technique will not depart greatly from that of the Russian school that inspired it. By temperament our dancers are more reserved. They are lyrical, sensitively musical and have a strong feeling for team work, which gives us a unique corps de ballet. They also excel in character roles that require acting ability, as they have shown in such ballets as *'The Rake's Progress'* and *'Miracle in the Gorbals'*, where every single dancer is a definite character. The success of these realistic works as well as the classics gives us, I think, an interesting clue to

the future of our ballet. Just as the English painter has always excelled in the conversation piece and the narrative picture, so will the English choreographer excel in narrative ballet, but because of his strong roots in the classical tradition the narrative ballet will always be danced and will not degenerate into wordless drama. The emotions will always be expressed through bodily movement and not through facial expression alone.

Our ballet has never been narrowly chauvinistic in its outlook. It has not only presented an opportunity of creation to English painters and composers but has also shown the major works of great continental artists, among them *'Le Tricorne'* and *'La Boutique Fantasque'*. More and more the British composer and painter is realising that ballet is a remarkably effective medium, a travelling museum of Art.

ARNOLD L. HASKELL

CATALOGUE

29 PANELS

1. Introduction	17. Musicians
2. History	18. The Rambert School and Introduction to Training Schools
3. «The Rake's Progress»	19. Sadler's Wells School
4. «Apparitions»	20. The Royal Academy of Dancing
5. «Les Patineurs»	21. «Don Quixote»
6. «Peter and the Wolf» «Symphonic Variations»	22. «Don Quixote»
7. «Lac des Cygnes»	23. «Tiresias»
8. «Comus»	24. «Daphnis and Chloe»
9. «Purcell's Fairy Queen»	25. «Sylvia»
10. «Miracle in the Gorbals»	26. Margot Fonteyn
11. «The Masque of Comus»	27. «Pineapple Poll»
12. «Giselle»	28. «Bonne Bouche»
13. «Adam Zero»	29. London's Festival Ballet (Giselle)
14. «Job»	
15. «Pleasuredrome»	
16. «Sea Change»	

MODELS

1. «Purcell's Fairy Queen»
2. «Giselle»
3. «Miracle in the Gorbals»
4. «Les Patineurs»
5. «Adam Zero»
6. «Symphonic Variations»
7. «Hamlet»
8. «Comus»
9. «Job»
10. «Masque of Comus»

DESIGNER

MICHAEL AYRTON
JAMES BAILEY
EDWARD BURRA
WILLIAM CHAPPELL
ROGER FURSE
SOPHIE FEDOROVITCH
LESLIE HURRY
OLIVER MESSEL
JOHN PIPER
DORIS ZINKEISEN

Four book units, two with panels of photographs of famous dancers. Kiosk with flaps showing photographs of the films «Steps of the Ballet» and «Red Shoes». Ballet Tours, Gala Performances, Back Stage, The Wardrobe, Choreographers, U.S.A. Tour. Periodicals on Ballet and over 100 books on British Ballet.